

УДК 342.951;343.9(477)

**ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ
З УРАХУВАННЯМ ПРАКТИКИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ
В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

В. В. Половніков, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри управління оперативно-розшуковою діяльністю Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. До питання про роль і місце кримінального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності (далі – ОРД) оперативних підрозділів Державної прикордонної служби (далі – ДПС), Національної поліції та інших правоохоронних органів України щодо протидії злочинності останнім часом прикуто велику увагу як науковців, так і практиків. ДПС України ще у 2005 р. розпочала процес запровадження кримінального аналізу в діяльність оперативних підрозділів [1] і вже має певний позитивний досвід його використання в ОРД.

Разом із тим і на сьогодні ще залишається чимало проблемних питань, які стосуються визначення та єдиного розуміння поняття й видів кримінального аналізу, нормативно-правового регулювання його використання в ОРД і, відповідно, в практичній діяльності оперативних підрозділів ДПС України, використання результатів (продуктів) кримінального аналізу тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні теоретичні положення, що стосуються використання аналізу як методу виявлення і розслідування злочинів, можна виокремити у процесі дослідження теоретико-правових і організаційних засад кримінології, криміналістики, інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД, інформаційного й аналітичного пошуку, кримінальної й аналітичної

розвідки, використання кібернетичних методів у діяльності поліції та інших правоохоронних органів України, яким присвячено багато наукових праць. Однак їх зміст свідчить про те, що поза достатньою увагою авторів залишилися питання саме щодо суті кримінального аналізу в його сучасному розумінні використання в ОРД ДПС України. Тим більше, що висвітлення особливостей здійснення інформаційно-аналітичної роботи в ОРД, її засобів та ін., як правило, відбувалося в межах джерел інформації з обмеженим доступом.

Перші спроби висвітлення О. В. Власюком, Т. М. Дерев'янко питань щодо використання ДПС України кримінального аналізу в основному ґрунтувалися на історичних аспектах його зародження, становлення й використання в США, Великій Британії, інших країнах ЄС [2; 3]. Концептуальні засади запровадження системи управління ризиками і кримінальним аналізом у сфері інтегрованого управління кордонами України з урахуванням її євроінтеграційних спрямувань досліджував А. В. Махнюк [4]. Теоретичні засади у поєднанні з практичними результатами застосування кримінального аналізу в ОРД висвітлювали К. Ю. Бобков, Д. В. Коваленко, О. Б. Фаріон [5; 6] та ін.

До наукових праць, що певною мірою розкривають окремі аспекти використання аналізу, можна віднести і ті, які стосувались аналітичної розвідки в діяльності міліції. Це праці О. В. Бур'яка, О. Ю. Бусол, А. В. Мовчана, І. Ю. Нежданова та ін.

Постановка завдання. Незважаючи на ці напрацювання, дослідження питань, що стосуються характеристики кримінального аналізу в ОРД ДПС України, на достатньому рівні не проводилося. Мета статті – охарактеризувати поняття і види кримінального аналізу з урахуванням практики їх використання в ОРД ДПС України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «кримінальний аналіз» уже давно використовується правоохоронцями інших країн, зокрема, США, Канади, Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччина, Республіки Польща та ін., і лише віднедавна увійшло у лексику оперативних працівників ДПС та інших правоохоронних органів України.

А. В. Махнюк зазначає, що в країнах Європейського Союзу, США та інших країнах світу провадження кримінального аналізу

є обов'язковим для всіх правоохоронних органів. Його зміст, правила та процедури чітко визначено та врегульовано у правовому відношенні. Це, зокрема, стосується ведення ОРД, слідства та розгляду кримінальних справ у суді. Кримінальним аналізом займаються і такі міжнародні структури, як Інтерпол та Європол. Є певні відмінності, але вони мають непринциповий характер [4, с. 3].

Поняття «кримінальний аналіз» запозичене за кордоном. У ДПС України воно прийшло з Прикордонної варті Республіки Польща і за своїм змістом об'єднує два окремі поняття: «кримінальний» і «аналіз».

Кримінальний (лат. *criminalis*) – той, що стосується вивчення злочинів і злочинності, боротьби і запобігання злочинам [7, с. 370]. Аналіз (від грец. ἀνάλυσις – розклад, розчленування) означає: 1) метод дослідження, що полягає в мисленому або практичному розчленуванні цілого на складові частини. Протилежне – *синтез*; 2) уточнення логічної форми (будови, структури) міркування засобами формальної логіки. Аналітичний – одержаний у результаті розчленування об'єкта й аналізу одержаних унаслідок цього частин [7, с. 47].

На думку М. Яніцкі, кримінальний аналіз є оперативно-слідчою дією, яка полягає в ідентифікації і якомога точному визначенні внутрішніх зв'язків між інформаціями (відомостями), що стосуються злочину, та будь-якими іншими даними, що були отримані з різних джерел, та використанні останніх для цілей оперативно-розшукової, дізнавальної і слідчої діяльності. **Інше визначення, на яке він посилається, було висвітлене в Інтернет-енциклопедії, згідно з яким** кримінальний аналіз – це пошук взаємозв'язків між інформаціями (відомостями), які стосуються подій злочинного характеру, осіб, пов'язаних з ними, та даними, що походять з інших джерел, та використання цих даних правоохоронними органами і судами [8, с. 9].

На думку А. В. Махнюка, попри те, що в Україні правоохоронні органи *de facto* займаються кримінальним аналізом, який є складовою кримінальної розвідки, *de jure* це питання не врегульовано. На його думку, кримінальний аналіз є специфічним видом інформаційно-аналітичної діяльності, що полягає в ідентифікації та якомога

точному визначенні внутрішніх зв'язків між інформаціями (відомостями, даними), що стосуються злочину, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, використанні останніх в інтересах ведення оперативно-розшукової та дізнавальної діяльності, їх аналітичної підтримки [4, с. 3].

Грунтуючись на вищезазначеному, на нашу думку, кримінальний аналіз – це один із сучасних засобів оперативних підрозділів ДПС України із протидії злочинності, що передбачає застосування системи методів логіки (міркування й пізнання), інформаційного пошуку й використання наявних інформаційних баз даних з метою виявлення та встановлення внутрішніх закономірностей у зв'язках між об'єктами і подіями у сфері протиправної діяльності для їх візуалізації з використанням програмного аналітичного забезпечення або інших загальнодоступних комп'ютерних програм.

Деякою мірою визначення поняття кримінального аналізу схоже з визначенням поняття оперативно-розшукового прогнозування організованої злочинності в аналітичній розвідці, під яким О. Ю. Бусол розуміє науковий метод пізнання суб'єктів оперативно-розшукової діяльності (аналітиків оперативних підрозділів), що полягає в збиранні, аналізі, оцінюванні й опрацюванні оперативно-розшукової інформації, з метою визначення напрямів і форм діяльності та наслідків певних дій стосовно організованих злочинних груп та окремих їх членів, що забезпечує прийняття оптимальних оперативно-тактичних і стратегічних рішень керівниками оперативних підрозділів [9].

І хоча у процесі кримінального аналізу теж здійснюється збирання, аналіз, оцінювання й опрацювання оперативно-розшукової інформації, його метою є виявлення та установлення внутрішніх закономірностей у зв'язках між об'єктами і подіями у сферах, які стосуються вчинення конкретного злочину (злочинів), злочинців, причетних до нього, методів ведення оперативно-розшукової справи (далі – ОРС) тощо, насамперед за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення.

Швидкий розвиток електронно-обчислювальної техніки і програмного аналітичного забезпечення, інформаційних технологій та ін. дали новий поштовх для розвитку інноваційних підходів до

роботи з інформаційними масивами. Чим більш сучасніше програмне забезпечення, тим більші можливості відкриваються у здійсненні кримінального аналізу. Наявність програмного аналітичного забезпечення, а також вміння його використовувати є основою кримінального аналізу. Особливу роль при цьому відіграє особа того, хто здійснює кримінальний аналіз, його креативність, кмітливість, логічне мислення тощо.

На думку Т. М. Дерев'янка, з урахуванням історії і практики використання кримінального аналізу за кордоном можна стверджувати, що завдяки йому був створений новий вид інформації. Це так звана додаткова інформація, що містила в собі повний опис життя людини. Тобто до кримінальної справи додавали інформацію про банківські рахунки підсудного, відомості про фінансовий стан, довідки про сплату податків, а також документи про отримання і сплату кредитів, інформацію про матеріальні статки особи, приналежність до різного роду організацій, родинні зв'язки та інші дані про особу [3].

Упровадження системи кримінального аналізу в ДПС України дало можливість підвищити ефективність аналітичного супроводу ОРС і в цілому ОРД у сфері боротьби з організованою злочинністю, створило передумови для розвитку національного та міжнародного співробітництва в сфері проведення аналізу ризиків та кримінального аналізу.

З огляду на те, що система кримінального аналізу характеризується однаковими аналітичними процедурами, принципами та умовними символами візуального представлення, вона є своєрідною міжнародною мовою інтерпретування кримінальних подій аналітиками в усьому світі. Цей беззаперечний аргумент створює також нові можливості для розвитку результативної взаємодії і співпраці національних і міжнародних органів правопорядку. Отже, знання у галузі кримінального аналізу – його видів, форм, сфер, умов і можливостей застосування – мають бути широко пропаговані, а особливо серед осіб, які безпосередньо та опосередковано залучені до процесу боротьби зі злочинністю. Знаннями, компетентністю і кваліфікаціями у сфері кримінального аналізу повинні, у різній мірі, володіти як кримінальні аналітики та їх керівництво на всіх

рівнях управління, так і особи, які здійснюють розшукові, оперативні дії, проводять дізнання і слідство [8, с. 4]. У теперішній ситуації належне використання кримінального аналізу є необхідним обов'язком усіх інститутів з боротьби з незаконною діяльністю [8, с. 10].

Під час здійснення кримінального аналізу забезпечується цілеспрямоване збирання/добування, упорядкування, фіксація, аналіз та оцінка кримінальної інформації, її представлення (візуалізація), передача та реалізація. При цьому розрізняють два основних види кримінального аналізу – оперативний і стратегічний [10].

Оперативний кримінальний аналіз спрямований безпосередньо на аналітичне забезпечення ОРД, зокрема, у межах роботи за ОРС. Метою збирання та аналізу інформації є створення та перевірка гіпотез і висновків щодо минулих, теперішніх і майбутніх протиправних дій, включаючи опис структури та сфери діяльності злочинних груп і передачу керівникові чіткої інформації, що стосується оперативно-розшукових заходів. Оперативним кримінальним аналізом можна охопити такі сфери: злочин, злочинці та методи ведення справ [11].

Стратегічний кримінальний аналіз – аналіз загроз безпеці державного кордону та суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні з метою підготовки пропозицій для прийняття управлінських рішень та опрацювання концепцій у сфері боротьби зі злочинністю [4; 11].

Усі форми кримінального аналізу тісно пов'язані між собою. Якщо аналіз супроводжує ОРС, то одночасно її підтримує і дає підстави для розгляду нових версій, планування конкретних оперативно-розшукових заходів або відкриття нових ОРС. У процесі аналізу злочину застосовуються різного роду аналітичні технології, у тому числі графіки взаємозв'язків, руху, графіки перебігу подій або графіки діяльності, наявності прихованих доходів тощо. Під час аналітичного процесу оцінюється інформація щодо злочинця, ходу подій, знарядь вчинення злочину, часу та місця його вчинення тощо.

Практичне застосування оперативними підрозділами ДПС України кримінального аналізу підтвердило його високу ефективність у багатоепізодних справах, що охоплювали велику територію, вклю-

чали значну кількість подій і суб'єктів злочинних угруповань зі складною структурною побудовою. У цих випадках традиційні методи відстеження та асоціювання фактів були недостатньо ефективними. Прикладом цього є застосування оперативного кримінального аналізу у межах роботи за ОРС щодо протидії торгівлі людьми кримінальним аналітиком Сімферопольського прикордонного загону, який наводиться в літературі. За результатами аналітичного дослідження матеріалів ОРС і відомостей, які містилися у базі даних «Ризик» щодо фактів перетинання особами державного кордону України, було відпрацьовано два аналітичні звіти, унаслідок чого встановлено організатора протиправної діяльності, якого було введено до ОРС окремою постановою, встановлено коло осіб, які постраждали внаслідок діяльності об'єктів ОРС. Крім того, відпрацьовано схеми зв'язків між об'єктами з визначенням їх ролі у здійсненні протиправної діяльності. У кожному з аналітичних звітів опрацьовані висновки та надані рекомендації щодо подальшого провадження ОРС і заходів, спрямованих на збір доказової бази стосовно фігурантів ОРС [5].

Аналітичні дослідження дозволяють якісно опрацювати нові оперативні версії, спланувати додаткові оперативно-розшукові заходи зі справи, спланувати шляхи реалізації ОРС. В аналітичному звіті кримінальний аналітик дає рекомендації, а також показує приховані зв'язки, формує напрями дій оперативного працівника, візуалізує факти, що опосередковано підтверджують або спростовують ознаки злочину. Крім того, це дає можливість уникати переваження ОРС інформацією, що не має до справи ніякого відношення, систематизувати дані, що отримуються під час оперативно-розшукових заходів, визначити можливі джерела та напрями отримання доказової інформації

Серед інноваційних підходів, що вже запроваджені та активно використовуються в ДПС України, слід відмітити перехід до оцінки інформації за методом 4x4, яка проводиться на основі чітко визначених критеріїв [12]. Такий метод запроваджено згідно зі стандартами, прийнятими в країнах-членах Європолу. Він передбачає окреме оцінювання джерел і змісту інформації.

Інноваційним кроком є також застосування спеціального програмного забезпечення IBM i2. У сфері кримінального аналізу «i2»,

як правило, застосовується з програмними продуктами IBM i2: iBase і Analyst's Notebook.

Analyst's Notebook (ANB) – основний компонент технологій «i2», що забезпечує переклад і демонстрацію аналітиками складної інформації у вигляді легко зрозумілих схем. IBM i2 може автоматизовано проаналізувати всі знайдені дані, розплутати складні зв'язки у великих мережах, що відображають взаємодії об'єктів різної природи, і швидко представити все це в інтелектуальній графічній формі, полегшивши роботу аналітика і наблизити його до вирішення поставлених завдань, наприклад, під час розкриття та розслідування злочинів.

Практика застосування «i2» є поширеною в діяльності аналітичних служб правоохоронних структур у процесі боротьби зі злочинністю, а саме: під час розслідування складних багатоепізодних злочинів, розкриття серійних злочинів, боротьби з організованою злочинністю, незаконним обігом наркотиків і зброї, шахрайством, виробництвом і розповсюдженням контрафактної продукції, «відмиванням» грошей, злочинами у сфері високих технологій, автомобільного бізнесу, боротьби з тероризмом, організації безпеки масових заходів, пошуку безвісти зниклих тощо [8, с. 21–32].

Незважаючи на важливість і ефективність кримінального аналізу у протидії злочинності, у теперішній час у чинному Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» про аналіз або інформаційно-аналітичну діяльність оперативних підрозділів взагалі не згадується. Відповідно до ст. 8 цього Закону оперативним підрозділам для виконання завдань ОРД за наявності передбачених ст. 6 цього Закону підстав надається право створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи (п. 18). Разом із тим відповідно до ст. 2 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» ведення розвідувальної, інформаційно-аналітичної та ОРД в інтересах забезпечення захисту державного кордону України згідно із законами України «Про розвідувальні органи України» та «Про оперативно-розшукову діяльність» є однією з основних функцій ДПС України. Основними принципами діяльності ДПС України відповідно до ст. 3 цього Закону є безперервність, поєднання гласних, негласних та конспіративних форм і методів діяльності.

Висновки. Кримінальний аналіз в умовах сьогодення набуває все більшого значення. Подальший розвиток кримінального аналізу та його адаптація до особливостей національного законодавства і системи боротьби зі злочинністю забезпечить раціональний розподіл правоохоронних ресурсів і суттєво вплине на зниження рівня злочинності в Україні. Із цією метою доцільним є узаконення такої діяльності за рахунок внесення змін до чинного Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо надання права оперативним підрозділам проводити такий аналіз та використовувати його результати.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Викладене вище не охоплює всіх проблемних аспектів, однак дає підстави для здійснення подальших наукових розробок питань удосконалення правового регулювання застосування кримінального аналізу, способів і методів його провадження, розвитку співпраці між правоохоронними органами України і іноземних країн у сфері кримінального аналізу, створення системи підготовки кримінальних аналітиків тощо.

Перелік літератури

1. Про затвердження Пропозицій щодо запровадження системи управління ризиками та системи кримінального аналізу в Державній прикордонній службі України: наказ Державної прикордонної служби України від 25 жовт. 2006 р. № 783.

2. Власюк О. В. Використання кримінального аналізу у боротьбі зі злочинністю: виникнення та становлення. *Унів. наук. зап.* 2012. № 4 (44). С. 351–355.

3. Дерев'яно Т. М. Щодо історичних аспектів запровадження кримінального аналізу. *Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення*: матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару: у 2 ч. (Харків, 28 жовт. 2011 р.). Харків: ТОВ «Оберіг», 2011. № 3, Ч. 2. С. 264–267.

4. Махнюк А. В. Теоретичні основи провадження кримінального аналізу у сфері правоохоронної діяльності. *Наук. вісн. Держ. прикордон. служби України*: наук.-практ. альманах. 2011. № 4. С. 3–7.

5. Бобков К. Ю., Коваленко Д. В. Практика застосування кримінального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності. *Наук. вісн. Держ.*

прикордон. служби України: науково-практичний альманах. 2012. № 2. С. 27–30.

6. Фаріон О. Б. Алгоритм проведення стратегічного кримінального аналізу оперативно-розшуковими підрозділами Державної прикордонної служби України. *Сучас. інформ. технології у сфері безпеки та оборони. 2012. № 3. С. 106–110.*

7. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. Київ: Київ. книжкова фабрика, 1974. 776 с.

8. Яніцкі М. Оперативний кримінальний аналіз: посібник / пер. Ігоря Родюка; за ред. Міжнародної організації з міграції (МОМ). Київ, 2009. 86 с.

9. Бусол О. Ю. Підрозділи аналітичної розвідки як спеціальний суб'єкт оперативно-розшукового прогнозування. *Юрид. часоп. Нац. акад. внутр. справ. 2011. № 2(2). С. 106–115.*

10. Про запровадження системи управління ризиками та системи кримінального аналізу у Державній прикордонній службі України: наказ Держ. прикордон. служби України від 21 лют. 2007 р. № 130.

11. Про затвердження Інструкції про організацію та ведення кримінального аналізу оперативно-розшуковими підрозділами: наказ Держ. прикордон. служби України від 15 січ. 2008 р. № 28.

12. Про затвердження Інструкції про порядок оцінки інформації за методом 4x4 у Державній прикордонній службі України: наказ Держ. прикордон. служби України від 19 січ. 2008 р. № 44.

Транслітерація переліку літератури

1. Pro zatverdzhennia Propozytsii shchodo zaprovadzhennia systemy upravlinnia ryzykamy ta systemy kryminalnoho analizu v Derzhavnii prykordonnii sluzhbi Ukrainy. Nakaz vid 25.10.2006 roku № 783. Administratsiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Kyiv. 2006 [in Ukrainian].

2. Vlasiuk, O. V. (2012). Vykorystannia kryminal'noho analizu u borot'bi zi zlochynnistiu: vynyknennia ta stanovlennia. *Universytets'ki nauk. zapysky – University scientific notes, 4 (44), 351–355* [in Ukrainian].

3. Derevyanko, T. M. (2011). Shchodo istorychnykh aspektiv zaprovadzhennia kryminalnoho analizu. *Dosudove rozsliduvannia: aktualni problemy ta shliakhy ikh vyrishennia: proceedings of the Scientific and Practical Conference. Kharkiv: TOV «Oberih», 3, Ch. 2., 264–267* [in Ukrainian].

4. Makhniuk, A. V. (2011). Teoretychni osnovy provadzhennia kryminalnoho analizu u sferi pravookhoronnoi diialnosti. *Naukovyi visnyk Derzhavnoi*

prykordonnoi sluzhby Ukrainy: naukovo-praktychnyi almanakh – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 4, 3–7 [in Ukrainian].

5. Bobkov, K. Yu., Kovalenko, D. V. (2012). Praktyka zastosuvannya kriminalnogo analizu v operatyvno-rozshukovii diialnosti. *Naukovyi visnyk Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy: naukovo-praktychnyi almanakh. – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 2, 27–30 [in Ukrainian].*

6. Farion, O. B. (2012). Alhorytm provedennia stratehichnogo kryminalnogo analizu operatyvno-rozshukovymy pidrozdilamy Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. *Suchasni informatsiini tekhnologii u sferi bezpeky ta oborony – Modern information technology in the field of security and defense. 3, 106–110 [in Ukrainian].*

7. Slovnyk inshomovnykh sliv. O. S. Melnychuka. (Ed.). (1974). Kyiv: Kyivska knyzhкова fabryka [in Ukrainian].

8. Myroslav Yanitski. Operatyvnyi kryminalnyi analiz. Mizhnarodnoi orhanizatsii z mihratsii (MOM). (Ed.). (2009). Kyiv, 86 [in Ukrainian].

9. Busol, O. Yu. (2011). Pidrozdily analitychnoi rozvidky yak spetsialnyi subiekt operatyvno-rozshukovoho prohozuvannia. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav – Legal journal of the National Academy of Internal Affairs, 2(2), 106–115 [in Ukrainian].*

10. Pro zaprovadzhennia systemy upravlinnia ryzukamy ta systemy kryminalnogo analizu u Derzhavni prykordonni sluzhbi Ukrainy. Nakaz vid 21.02.2007 roku № 130. Administratsiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Kyiv. 2007 [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Instruksii pro orhanizatsiiu ta vedennia kryminalnogo analizu operatyvno-rozshukovymy pidrozdilamy. Nakaz vid 15.01.2008 roku № 28. Administratsiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Kyiv. 2008 [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok otsinky informatsii za metodom 4x4 u Derzhavni prykordonni sluzhbi Ukrainy. Nakaz vid 19.01.2008 roku № 44. Administratsiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Kyiv. 2008 [in Ukrainian].

Половніков В. В. Характеристика кримінального аналізу з урахуванням практики його використання в оперативно-розшуковій діяльності Державної прикордонної служби України

У статті охарактеризовано поняття і види кримінального аналізу, сутність оперативного і стратегічного кримінального аналізу з урахуванням практики їх

використання в оперативно-розшуковій діяльності Державної прикордонної служби України. Наголошується на тому, що кримінальний аналіз передбачає застосування системи методів логіки, інформаційного пошуку й використання наявних інформаційних баз даних із метою виявлення та встановлення внутрішніх закономірностей у зв'язках між об'єктами і подіями у сфері протиправної діяльності для їх візуалізації з використанням різних видів програмного аналітичного забезпечення IBM i2: Analyst's Notebook, iBase та інших загальнодоступних комп'ютерних програм.

Система кримінального аналізу характеризується однаковими аналітичними процедурами, продуктами кримінального аналізу, умовними символами візуального представлення результатів. Це є своєрідною міжнародною мовою інтерпретування кримінальних подій аналітиками у всьому світі, створює умови для удосконалення взаємодії і співпраці національних й міжнародних органів правопорядку, додаткові можливості у сфері протидії злочинності в Україні. У зв'язку з тим, що чинним Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» здійснення оперативними підрозділами аналізу й інформаційно-аналітичної діяльності не передбачене, пропонується внесення змін до цього Закону щодо надання їм права «проводити кримінальний аналіз та використовувати його результати».

Ключові слова: кримінальний аналіз, оперативний кримінальний аналіз, стратегічний кримінальний аналіз, продукти кримінального аналізу, програмне забезпечення, оперативно-розшукова діяльність, Державна прикордонна служба України.

Половников В. В. Характеристика криминального анализа с учетом практики его использования в оперативно-розыскной деятельности Государственной пограничной службы Украины.

В статье дана характеристика понятию криминального анализа, сущности оперативного и стратегического криминального анализа с учетом практики их использования в оперативно-розыскной деятельности Государственной пограничной службы Украины. Акцентируется на том, что криминальный анализ предусматривает применение системы методов логики, информационного поиска и использование имеющихся информационных баз данных с целью выявления и установления внутренних закономерностей в связях между объектами и событиями в сфере противоправной деятельности для их визуализации с использованием различных видов программного аналитического обеспечения IBM i2: Analyst's Notebook, iBase и других общедоступных компьютерных программ.

Система криминального анализа характеризуется одинаковыми аналитическими процедурами, продуктами криминального анализа, условными символами внешнего представления результатов. Это является своеобразным международным языком интерпретирования криминальных событий аналитиками во всем мире, создает возможности для усовершенствования взаимодействия и сотрудничества национальных и международных органов правопорядка, дополнительные возможности в сфере противодействия преступности в Украине. В связи с тем, что действующим Законом Украины «Об оперативно-розыскной деятельности» осуществление оперативными подразделениями анализа и информационно-ана-

литической деятельности не предусмотрено, предлагается внести изменения в этот Закон относительно предоставления им права «проводить криминальный анализ и использовать его результаты».

Ключевые слова: криминальний аналіз, оперативний криминальний аналіз, стратегічний криминальний аналіз, продукти кримінального аналізу, програмне забезпечення, оперативно-розшукова діяльність, Государственная пограничная служба Украины.

Polovnikov V. V. Cracteristics of the criminal analysis with taking into consideration the practice of its implementation in operative and search activities of the State border guard service of Ukraine

In the article the notion and types of criminal analysis; the essence of operative and strategic criminal analysis with taking into consideration the practice of their implementation in operative and search activities of the State border guard service of Ukraine were characterized. It's emphasized that criminal analysis includes the implementation of the system of logics methods, information search and usage of present information data basis with the aim of detecting and establishment of internal regularities in connections of objects and events in the sphere of unlawful activities for their visualization using different kinds of analytical software IBM i2: Analyst's Notebook, iBase and other accessible to everyone computer programs.

System of criminal analysis is characterized by the same analytical procedures, results of criminal analysis; conventional symbols of visual results presentation. It is a peculiar international language of criminal events interpreting by analytics in the whole world; it creates the conditions for improving the cooperation of national and international public order bodies, additional possibilities in the sphere of combating criminality in Ukraine. Thereby the active Law of Ukraine «About operative and search activity» performing of analysis and information and analytical activity by operative units isn't created it is suggested to introduce amendments to this Law as for giving them the right «to perform criminal analysis and use its results».

Key words: criminal analysis, operative criminal analysis, strategic criminal analysis, results of criminal analysis, software, operative and search activity, State border guard service of Ukraine.

Рекомендовано до опублікування на засіданні кафедри управління оперативно-розшукової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (протокол № 5 від 25.09.2017 р.).